

Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв
Кафедра теорії, історії музики та методики музичного виховання

**Виробнича (педагогічна) практика магістрантів.
Мистецтво. 8-11 класи**

Методичні рекомендації
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Рівне, 2024

*Ухвалено кафедрою історії, теорії музики та методики
музичного виховання Інституту мистецтв РДГУ
(Протокол від 9 січня 2024 року № 1).*

*Друкується за рішенням навчально-методичної комісії
Інституту мистецтв РДГУ (Протокол від 29 січня №1).*

В 52 Виробнича (педагогічна) практика магістрантів. Мистецтво. 8-11 класи: методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) / упоряд. О. О. Гумінська, Т. І. Крижановська. Рівне: РДГУ, 2024. 39 с.

Рецензенти:

Крусь О. П., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання РДГУ;

Опанасець І. С., вчитель мистецтва Рівненського ліцею «Гармонія»

Методичні рекомендації складено у відповідності до Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). У методичних рекомендаціях висвітлено основні підходи до організації виробничої (педагогічної) практики з мистецтва у 8-11 класах, етапи проходження практики, вимоги до звітної документації. Запропоновано критерії оцінювання роботи здобувачів-практикантів, зразки оформлення звіту.

Рекомендовано для викладачів-методистів та здобувачів вищої освіти, учителів ЗЗСО, які забезпечують проходження виробничої (педагогічної) практики.

ЗМІСТ

Передмова	4
Терміни та графік проходження практик	5
Зміст виробничої (педагогічної) практики. Мистецтво. 8-11 класи	5
Структура залікового кредиту	7
Етапи проходження практики	8
Обов'язки організаторів практики і здобувачів-практикантів	10
Звітна документація	12
Критерії оцінювання роботи здобувачів-практикантів	13
Рекомендована література	14
Додатки	15
<i>Додаток 1. Титульна сторінка папки-звіту</i>	<i>15</i>
<i>Додаток 2. Характеристика практиканта(-ки)</i>	<i>16</i>
<i>Додаток 3. Щоденник практики</i>	<i>17</i>
<i>Додаток 4. Календарний графік проходження практики (Індивідуальний план роботи здобувача- практиканта)</i>	<i>21</i>
<i>Додаток 5. Робочі записи під час практики (психолого-педагогічні спостереження)</i>	<i>23</i>
<i>Додаток 6. Аналіз уроку мистецтва. Аналіз окремих аспектів уроку мистецтва</i>	<i>24</i>
<i>Додаток 7. Оцінка змісту і методики проведення уроку</i>	<i>25</i>
<i>Додаток 8. Зразок конспекту уроку мистецтва.</i>	<i>28</i>
<i>Додаток 9. Шаблон для написання конспекту уроку мистецтва</i>	<i>35</i>
<i>Додаток 10. Матеріали магістерського дослідження</i>	<i>37</i>
<i>Додаток 11. Психологічний супровід практики</i>	<i>38</i>
<i>Додаток 12. Звіт про виробничу (педагогічну) практику з мистецтва 8-11 класах</i>	<i>39</i>

ПЕРЕДМОВА

Виробнича (педагогічна) практика є компонентом освітньо-професійної програми, формою практичної підготовки майбутнього учителя мистецтва.

Програма виробничої практики спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) укладена з урахуванням методичних рекомендацій Міністерства освіти України щодо складання програм практики здобувачів закладів вищої освіти України, з дотриманням вимог «Положення про проведення практики здобувачів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міносвіти України від 24.09.2010р., Положення про практики у Рівненському державному гуманітарному університеті (протокол засідання Вченої ради РДГУ №10 від 27.11.2018р.).

Виробнича (педагогічна) практика є об'єднуючим елементом між теоретичним навчанням майбутніх фахівців і їх самостійною роботою в освітніх закладах, озброює здобувачів вищої освіти початковим досвідом професійної діяльності.

Виробнича (педагогічна) практика призначена для загальної орієнтації здобувачів вищої освіти у реальних умовах за обраною спеціальністю. Вона сприяє більш повному засвоєнню професійно-зорієнтованих дисциплін, а також дисциплін професійного циклу та інших суміжних дисциплін.

Зміст виробничої (педагогічної) практики спрямовано на створення бази для засвоєння реалізованих вищим освітнім закладом блоку дисциплін за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) та пов'язане з навчальними дисциплінами професійного циклу. Тому робота на базі практичного навчання повинна розглядатися здобувачем вищої освіти як одна з обов'язкових форм навчальної роботи, яка вимагає уваги, активної участі, уміння аналізувати отримані знання і робити висновки.

Місцем для проходження виробничої (педагогічної) практики є заклади загальної середньої освіти, де створені усі умови, працюють досвідчені учителі-практики, методисти. З базами практики університет укладає відповідні угоди. Практиканти заочної форми навчання обирають бази практики самостійно.

Кафедральний методист складає наказ на практику здобувачів вищої освіти, розробляє детальний план її проходження на основі програми практики.

Метою проходження практики є оволодіння здобувачами освіти навичками застосування знань у практичних ситуаціях, навичками розв'язання задач й проблем у галузі професійної діяльності – мистецької освіти; здійснення науково-дослідницької діяльності на основі системного аналізу практичного музично-педагогічного досвіду.

Завданнями виробничої (педагогічної) практики є:

- засвоєння знань теоретичних основ та проблем сучасної мистецької педагогіки для проведення творчої та інноваційної діяльності в системі керування освітньо-мистецьким процесом;
- застосування знань різних методів і форм навчання, прогресивних прийомів керівництва освітньою, суспільною та художньо-творчою діяльністю;
- набуття умінь застосовувати сучасні підходи та принципи, методи та форми освітньо-мистецької діяльності на уроці мистецтва та в позаурочній діяльності;
- набуття умінь самоаналізу фахових знань, умінь щодо інтерпретації фахових знань у контексті розв'язання завдань музично-естетичного розвитку учнів ЗЗСО.
- збагачення і поглиблення теоретичних знань студентів на основі їх застосування в конкретних навчально-виховних ситуаціях;
- виховання творчого, дослідницького підходу до педагогічної, наукової і виховної діяльності;
- формування потреб у самоосвіті, самовихованні та підвищенні своєї кваліфікації.

Результатом практики є формування **загальних компетентностей**:

ЗК02. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК05. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК08. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК09. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Результатом педагогічної практики є формування **спеціальних компетентностей**:

СК01. Здатність осмислювати професійні ситуації і педагогічні проблеми в організації освітнього процесу, приймати ефективні рішення щодо їх розв'язання.

СК05. Володіння основами цілепокладання, планування та проєктування процесу

СК12. Здатність забезпечувати виконання виробничих завдань, пов'язаних з використанням сучасних педагогічних технологій в освітньо-мистецькій діяльності.

СК14. Здатність узагальнювати, інноваційно переосмислювати та творчо використовувати досягнення мистецької педагогіки, сучасний художньо-педагогічний досвід, знаходити оптимальні рішення щодо їх впровадження в освітній процес.

СК15. Володіння методологією музично-педагогічної діяльності, навичками її традиційного та інноваційного інтерпретування в освітньому процесі.

Здобувачі освіти набувають наступних **програмних результатів**:

ПРН07. Використовувати знання форм та методів організації освітнього процесу у галузі музичної педагогіки.

ПРН08. Застосовувати різні методи і форми навчання, прогресивні прийоми керівництва освітньою, суспільною та художньо-творчою діяльністю.

ПРН09. Застосовувати інноваційні педагогічні технології у галузі мистецької освіти.

ПРН16. Застосовувати сучасні підходи та методи організації гурткової творчої роботи, уміти планувати і проводити виховні заходи та мистецькі проєкти.

ПРН20. Приймати ефективні рішення щодо розв'язання актуальних проблем мистецької освіти.

ТЕРМІНИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИК

Згідно з освітньою програмою у 2 семестрі 1 курсу магістранти спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) проходять виробничу (педагогічну) практику протягом 6 тижнів (9 кредитів, 270 год.). Формою контролю є диференційований залік.

Виробнича (педагогічна) практика проходить з відривом від навчання. У кінці практик здобувачі вищої освіти здають звітну документацію – письмовий звіт із дотриманням правил його оформлення або електронний звіт у Google Class Room.

Здобувачі вищої освіти, які не виконали програму практики без поважної причини або не отримали заліку, можуть бути відраховані, як такі, що мають академічну заборгованість в порядку, передбаченому Статутом університету та Положенням про практику.

ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ МИСТЕЦТВО. 8-11 КЛАСИ

Модуль 1. Виробнича практика з мистецтва в 8-11 класах

Мета практики: ознайомлення із специфікою викладання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 8-11 класах закладів загальної середньої освіти, особливостями діяльності вчителя мистецтва, керівника мистецького гуртка; проєктування та застосування інноваційних художньо-педагогічних технологій на уроках мистецтва, виконання наукових досліджень.

Завдання практики:

- ознайомлення з практичними аспектами мистецької освіти в ЗЗСО, вдосконалення навичок аналізу освітнього процесу;
- систематизація, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності, застосування їх при вирішенні конкретних наукових та виробничих завдань;

- вироблення навичок, необхідних вчителю мистецтва під час планування уроків мистецтва, позаурочної виховної роботи, формулювання та вирішення педагогічних завдань, використання інноваційних художньо-педагогічних технологій;
- вироблення навичок науково-дослідної роботи;
- виховання прагнення до творчого використання знань, отриманих в ЗВО.

Змістом практики є:

- аналіз, планування, організація та здійснення освітнього процесу з мистецтва в 8-11 класах;
- аналіз уроків мистецтва вчителя, колег-практикантів (всього 4 – з 8 по 11 класи);
- аналіз уроків мистецтва за окремими аспектами (змістовими лініями, видами мистецької діяльності);
- вивчення документації закладу загальної середньої освіти, методики та техніки їх ведення;
- розробка та проведення уроків мистецтва в закріпленому класі та класах інших вікових груп (всього 5);
- написання конспектів уроків мистецтва (всього 5);
- підготовка мультимедійних презентацій (всього 5), наочності, дидактичного матеріалу для уроків мистецтва;
- проведення позаурочного заходу (мистецького майстер-класу, виховної години, зустрічі, виставки, конкурсу, шоу, квесту, інтеракції тощо), написання методичної розробки цього заходу;
- виконання науково-дослідних завдань, накопичення та систематизація матеріалу, необхідного для написання кваліфікаційної роботи магістранта: розробка структури поняття дослідження, узагальнення сучасного методичного досвіду, здійснення діагностування обраної особистісної якості, моделювання та реалізація методики педагогічного впливу (формувальний експеримент), педагогічні спостереження на уроках мистецтва;
- опис практичної роботи щодо реалізації розробленої методики;
- участь у фахових семінарах, вебінарах, конференціях, відвідування загальноміських концертів, конкурсів.

Модуль 2. Виробнича практика з педагогіки

Мета практики з педагогіки полягає у формуванні професійних умінь та особистісних якостей майбутнього вчителя і на їх основі оволодіння видами професійної діяльності на рівні, який відповідає освітньо-кваліфікаційній характеристиці магістра за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Завдання:

- вивчення форм і методів організації освітнього процесу у закладі освіти, загальних засад нормативно-правової бази освітньої діяльності в аспектах організації, регулювання та обліку освітньої діяльності;
- усвідомлення специфіки співпраці із учнівською аудиторією, основ ораторської майстерності;
- володіння сучасними методами формування у школярів основ загальнолюдської моралі, засобами пошуку і обробки науково-методичної інформації;
- здійснення професійного самозростання на основі сучасного прогресивного педагогічного досвіду;
- поглиблення зв'язку з реальним освітнім процесом; вироблення умінь і навичок практичної готовності до здійснення освітнього процесу в закладі освіти;
- оволодіння новими прогресивними педагогічними технологіями, інноваційним стилем діяльності;
- формування комунікативних, дослідницьких, творчих здібностей; усвідомлення сутності роботи вчителя і своєї позиції в освітньому процесі;
- оволодіння вміннями роботи з дитячим колективом; набуття вмінь вести спостереження та проводити регулярну індивідуальну роботу;
- оволодіння вміннями виділяти та аналізувати педагогічні явища, вірно їх оцінювати; розвивати вміння самоаналізу та самооцінки.

Зміст практики з педагогіки:

- ознайомлення із закладом освіти, ознайомлення зі шкільною документацією, планом навчальної і виховної роботи;
- знайомство з класним керівником та учнями класу, ознайомлення з планом роботи класного керівника;
- спостереження за освітнім процесом у закріпленому класі;
- розробка та проведення системи уроків з фахових дисциплін з урахуванням методів навчання і виховання, вікових та індивідуальних особливостей учнів, рівня розвитку учнівського колективу;
- розробка та проведення виховного заходу;
- формування учнівського колективу, створення умов для розвитку успішного навчання та виховання учнів, підтримки сприятливого психологічного клімату, забезпечення охорони здоров'я учнів.

Модуль 3. Виробнича практика з психології

Мета практики з психології полягає у дослідженні рівня розвитку, сформованості тих якостей особистості школярів, які є основою магістерського дослідження здобувачів ВО, оволодінні вміннями виділяти та аналізувати педагогічні явища, вірно їх оцінювати, інтерпретувати, ефективно використовувати основні психологічні передумови вирішення заявленої проблеми.

Зміст практики з психології

- аналіз вікових особливостей учасників експерименту, обґрунтування основних психологічних чинників педагогічного впливу;
- розробка, систематизація та проведення констатувального експерименту за темою магістерського дослідження;
- визначення рівнів та критеріїв досліджуваного поняття (таблиця);
- опис діагностичних методик (педагогічного спостереження, анкетування, тестування, бесід з учнями, діагностичних практичних завдань тощо).

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ

	Зміст роботи	Кількість ь годин	Оцінювання в балах
Модуль 1. Виробнича практика з курсу «Музичне мистецтво»			
1.	Участь в настановній конференції. Ознайомлення з програмами практики, з вимогами до звітної документації	2	
2.	Знайомство з методистами, з адміністрацією закладу загальної середньої освіти, учителем мистецтва, учнями класу. Ознайомлення з кабінетом мистецтва (мистецтва), навчально-методичними матеріалами, медіатекою	4	
3.	Вивчення системи роботи вчителя мистецтва, календарним плануванням уроків розкладу уроків мистецтва	4	
4.	Аналіз відвіданих практикантом уроків мистецтва з 8 по 11 класи	14	8
5.	Проведення уроків мистецтва (всього 5). Написання планів-конспектів уроків мистецтва (всього 5)	80	40
6.	Підготовка мультимедійних презентацій на мистецькі теми, виготовлення наочності, дидактичного матеріалу до уроків мистецтва	34	10
7.	Проведення позаурочного заходу з мистецтва. Написання методичної розробки цього заходу	24	7
8.	Розробка (схематичне моделювання) структури поняття	20	10

	дослідження, методики педагогічного впливу (формувальний експеримент). Опис методів, використаних практикантом для реалізації розробленої методики.		
9.	Участь в методичних семінарах, вебінарах, конференціях	4	
10.	Додаткова робота в позаурочний час (проведення занять гуртків, участь в організації та проведенні загальношкільних заходів)	6	
Модуль 2. Виробнича практика з педагогіки			
1.	Ознайомлення зі шкільною документацією, планом навчальної і виховної роботи, планом роботи класного керівника	2	
2.	Вивчення форм і методів організації освітнього процесу у закладі освіти, загальних засад нормативно-правової бази освітньої діяльності в аспектах організації, регулювання та обліку освітньої діяльності	10	
3.	Розробка конспектів уроків з урахуванням сприятливого психологічного клімату, забезпеченням охорони здоров'я учнів, ефективних педагогічних умов для успішного навчання та виховання учнів	8	
4.	Проведення виховної години. Методична розробка виховної години	29	5
5.	Педагогічне спостереження, аналіз освітнього процесу	8	5
Модуль 3. Виробнича практика з психології			
7.	Аналіз вікових особливостей учасників експерименту, обґрунтування основних психологічних чинників педагогічного впливу. Розробка, систематизація та проведення констатувального експерименту за темою магістерського дослідження; Визначення рівнів та критеріїв досліджуваного поняття (таблиця); Опис діагностичних методик (педагогічного спостереження, анкетування, тестування, бесід з учнями, діагностичних практичних завдань тощо).	9	5
Підсумковий етап			
8.	Написання звіту. Оформлення звітної документації. Підготовка виступу на підсумковій конференції.	10	
9.	Звіт з виробничої (педагогічної) практики	2	5
10.	Характеристика здобувача-практиканта педагогічною радою закладу загальної середньої освіти (директор, учитель мистецтва, класний керівник)		5
	<i>Всього</i>	270 год	100 балів

ЕТАПИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Педагогічна практика проходить в три етапи: підготовчий (перші 2 дні), основний (5 тижнів) та заключний (3 дні).

Підготовчий етап передбачає:

- вивчення програми та завдань практики, вимог до заліку, графіку консультацій з викладачем-методистом, проходження інструктажу з техніки безпеки;
- знайомство з адміністрацією закладу загальної середньої освіти, вчителем мистецтва, кабінетом мистецтва (мистецтва), плануванням їх роботи;
- закріплення за класом та знайомство з класним керівником, плануванням його роботи;

- вивчення календарних планів вчителя мистецтва, навчального матеріалу програми даного класу за дану чверть;
- аналіз уроків мистецтва (всього 4);
- ознайомлення з методичною літературою, підготовка мультимедійних презентацій;
- написання та затвердження методистом індивідуального плану роботи здобувача-практиканта.

Основний етап передбачає роботу за індивідуальним планом, а саме:

- самостійне планування та проведення уроків мистецтва в закріпленому класі та класах інших вікових груп;
- вивчення класних журналів, методики та техніки їх ведення;
- проведення виховної години у закріпленому класі;
- проведення позаурочних мистецьких заходів;
- участь в музично-виховних заходах закладу загальної середньої освіти (концертах, конкурсах, челенджах);
- накопичення та систематизація матеріалу для написання магістерської роботи;
- організацію індивідуальної роботи з учнями;
- участь в роботі методичних об'єднань закладу загальної середньої освіти та міста, відвідування загальноміських концертів, конкурсів;
- ознайомлення з матеріально-технічним забезпеченням освітнього процесу з фаху;
- допомога вчителям мистецтва в поповненні кабінету навчально-методичними матеріалами.

Заключний етап передбачає:

- написання звіту практиканта;
- проведення підсумкових нарад за результатами практики в закладі освіти (практикант звітується, класний керівник та вчитель мистецтва дають характеристику та оцінюють підготовку здобувача вищої освіти до самостійної роботи в закладі освіти);
- оформлення здобувачами-практикантами звітної документації та подання її на кафедру історії, теорії музики та методики музичного виховання (журнал обліку, характеристика на практиканта, звіт), електронний звіт у Google Class Room (характеристика на практиканта, звіт, конспекти, методичні розробки, матеріали наукової роботи);
- аналіз результатів педагогічної практики керівниками-методистами (викладачами кафедр);
- виставлення диференційованого *заліку* з педагогічної практики;
- підготовка звітної доповіді на підсумкову конференцію: висвітлення актуальних проблем мистецької освіти та їх реалізації у ЗЗСО, кращого педагогічного досвіду практиканта, власних здобутків та успіхів, значення практики в становленні майбутнього педагога, власне ставлення до професії учителя мистецтва, пропозиції щодо удосконалення змісту й організації практики.
- оформлення фотопрезентації-звіту роботи під час педагогічної практики на підсумкову конференцію та на сайт «014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МИСТЕЦТВО)» <https://sites.google.com/view/musicalpedagogicalrshu/%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0?authuser=0>

ОБОВ'ЯЗКИ ОРГАНІЗАТОРІВ ПРАКТИКИ І ЗДОБУВАЧІВ-ПРАКТИКАНТІВ

Кафедральний керівник практики:

- добирає бази для проходження практики;
- укладає разом із керівником практики угоди зі школами та іншими закладами, установами, які є базами для проведення навчальних і виробничих практик;
- згідно з угодами, укладеними між університетом і базовими закладами та відношеннями щодо проведення практики, проводить розподіл здобувачів-практикантів;
- бере участь у розробці програми практик, працює над їх вдосконаленням;
- забезпечує проведення настановних та підсумкових конференцій, захисту результатів практики;
- ознайомлює здобувачів вищої освіти із завданням і змістом, звітністю і критеріями оцінювання результатів практики;
- розробляє методичну документацію із питань практики та надає допомогу викладачам-методистам;
- проходить інструктаж із техніки безпеки та охорони праці у інженера з охорони праці університету;
- проводить інструктаж з техніки безпеки та охорони праці зі здобувачами вищої освіти перед початком практики із обов'язковою реєстрацією у журналі встановленого зразка;
- здійснює загальний контроль за виконанням здобувачами-практикантами завдань практики і правил внутрішнього трудового розпорядку базового закладу;
- узагальнює графік проходження практики здобувачами вищої освіти у школі чи в іншій установі і подає його керівникові практики університету (у випадку навчальної практики – перед її початком, а при виробничій практиці – через тиждень після її початку);
- вивчає й узагальнює передовий досвід організації та проведення практики, побажання роботодавців;
- подає заступнику декана факультету з навчальної роботи звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо подальшого вдосконалення та організації її проведення.

Методисти практики:

Практикою мікрогрупи здобувачів вищої освіти на базах практики керують методисти зі спеціальності (один з яких є груповим). Для керівництва педагогічною практикою крім методиста зі спеціальності призначаються методисти від педагогічних та психологічних кафедр університету.

Методисти від кафедр:

- укладають програму практики, працюють над її вдосконаленням;
- беруть участь у настановній та підсумковій конференціях і захисті результатів практики здобувачів вищої освіти;
- разом із факультетським керівником практики складають графік проходження практики здобувачами вищої освіти у базовому закладі;
- співпрацюють із керівниками від бази практики;
- організують відвідування та обговорення здобувачами вищої освіти уроків та інших заходів, які проводяться досвідченими фахівцями базового закладу;
- консультують здобувачів вищої освіти щодо виконання завдань із практики;
- перевіряють готовність здобувача вищої освіти до виконання завдань практики;
- відвідують і аналізують навчальні заняття здобувачів-практикантів, позакласні виховні і навчальні заходи тощо та оцінюють їх;
- здійснюють поточний контроль за практикою здобувачів вищої освіти, вчасно виявляють недоліки та вживають заходи щодо їх усунення;
- перевіряють звітну документацію здобувачів вищої освіти та виставляють оцінку відповідно до виділених змістових модулів.

Груповий керівник:

у перший день практики знайомить здобувачів вищої освіти із адміністрацією бази практики, керівниками практики, здійснює розподіл здобувачів, контролює відвідування, роботу та виконання здобувачами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку базового закладу;

співпрацює із керівниками від бази практики;

бере участь у настановній та підсумковій конференції і захисті результатів практики здобувачів вищої освіти; відповідає за своєчасну здачу звітної документації факультетському керівникові практики;

проходить інструктаж із техніки безпеки та охорони праці у інженера з охорони праці університету;

разом із факультетським керівником проводить інструктаж із техніки безпеки та охорони праці зі здобувачами вищої освіти перед початком практики із обов'язковою реєстрацією у журналі встановленого зразка;

контролює вчасне оформлення відомостей на оплату працівникам від бази практики за керівництво роботою здобувачів вищої освіти старостами мікрогруп;

разом зі старостою мікрогрупи відповідає за якість оформлення журналу практики;

розраховує і виставляє підсумкову оцінку здобувача вищої освіти за практику у визначені види навчальної документації (журнал обліку роботи, відомість, залікову книжку).

Здобувачі вищої освіти університету при проходженні практики зобов'язані:

брати участь у настановній та підсумковій конференціях із питань організації практики;

до початку практики одержати у керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

прослухати інструктаж з техніки безпеки та охорони праці перед початком практики із обов'язковою реєстрацією у журналі встановленого зразку;

своєчасно прибути на базу практики;

виконати усі види робіт, передбачені програмою практики; суворо дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії і розпоряджень адміністрації закладу, де проходить практика;

вчасно оформляти документацію і зберігати її на робочому місці та пред'являти на вимогу керівників практики; нести відповідальність за виконану роботу;

в останні дні проходження практики подати звітну документацію і протягом перших 10 днів після виробничої і 5 днів після навчальної практик захистити результати практики;

На період практики факультетський (кафедральний) керівник практики призначає **старосту** мікрогрупи. У його обов'язки входить:

облік відвідування здобувачами вищої освіти бази практики, уроків та інших заходів,

ознайомлення їх із завданнями і дорученнями методистів,

ведення журналу практики,

підготовка необхідної фінансової документації на оплату праці керівникам від бази практики тощо;

він несе також відповідальність за дотримання практикантами трудової дисципліни.

Здобувач вищої освіти, який не виконав програму практики без поважних причин, отримує негативну оцінку і відраховується з вищого навчального закладу.

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

1. Характеристика здобувача-практиканта (див. додаток).

Обов'язковою під час звіту є характеристика здобувача-практиканта з підписом директора закладу загальної середньої освіти, вчителя мистецтва, класного керівника (на окремому аркуші, з печаткою; вказується оцінка за практику).

2. Щоденник (див. додаток).

З початку педагогічної практики здобувачі вищої освіти ведуть щоденники. Щоденник має бути у практиканта постійно під час роботи в школі. Відсутність щоденника є порушенням трудової дисципліни на практиці.

У щоденнику вміщуються:

- *Відомості про ЗЗСО і клас*: паспорт ЗЗСО, склад учнів закріпленого класу, розклад його уроків та уроків мистецтва, план роботи музичних гуртків, розклад дзвінків.
- *Календарний графік проходження практики (Індивідуальний план роботи здобувача-практиканта)*, в якому передбачаються основні напрямки роботи здобувача-практиканта на весь термін практики: робота зі спеціальності (аналіз, планування та проведення уроків мистецтва); вивчення учнів класу; виховна робота з учнями; вивчення пізнавальних інтересів школярів; позаурочна робота з музики; робота з батьками; участь у методичній та дослідницькій роботі. Індивідуальний план має бути затверджений **на першому тижні** практики (підпис методиста та учителя мистецтва).

3. Робочі записи під час практики (Щоденник психолого-педагогічних спостережень) (див. додаток). Здобувач вищої освіти описує факти шкільного життя з обов'язковим їх аналізом з позиції педагогіки, психології, методик; власні роздуми, ставлення до практики; зміст роботи з батьками; завдання керівників практики; аналіз успішності класу, план спостереження, анкети та план інтерв'ювання учителя, учнів тощо.

4. Психолого-педагогічна характеристики на учнівський колектив (див. додаток) пишеться на основі психологічних та педагогічних спостережень за учнями класу, аналізу освітнього процесу, соціально-психологічних обстежень, тренінгів тощо.

5. Аналіз уроків мистецтва (див. додаток), проведених здобувачами-практикантами та учителем мистецтва.

6. Конспекти уроків мистецтва (див. додаток).

Календарне планування уроків мистецтва на період практики практиканти беруть у вчителя мистецтва і на основі нього розробляють конспекти уроків.

Конспекти уроків пишуться на окремих стандартних аркушах паперу за усіма вимогами до оформлення конспекту уроку, до них додаються дидактичні матеріали, що використовувались на даному уроці. Конспекти оцінюються та підписуються методистом та вчителем мистецтва. Уроки, які проводять здобувачі вищої освіти, мають продемонструвати результат психолого-педагогічних і спеціальних методичних знань та умінь практиканта.

Практикант має представити матеріал, що використовувався в ході проведення уроків мистецтва: мультимедійні презентації, таблиці, схеми, нотний запис розспівок, поспівок, ритмічних вправ, репродукції, роздатковий матеріал тощо. Даний матеріал демонструється на звітній конференції.

5. Методичні розробки виховних заходів.

Методичні розробки виховних заходів у закріпленому класі, музично-виховних бесід з учнями класу (паралельних класів), музично-просвітницьких заходів (концертів, майстер-класів, конкурсів, свят, музичних розваг, тощо) оформляються згідно вимог: тема, вид заходу, шкільна аудиторія, на яку розрахований захід, мета та завдання, наочні посібники, оформлення, хід заходу

(сценарій). Матеріали оформляються на окремих стандартних аркушах паперу, підписуються класним керівником, вчителем мистецтва, вказується оцінка за проведення заходу.

6. Психологічний супровід практики.

Матеріали спостереження, анкетування, тестування, бесід з учнями з метою діагностики досліджуваної якості особистості (за темою магістерського дослідження).

7. Матеріал магістерського дослідження.

Практиканти визначають структуру поняття (досліджуваної якості особистості), розробляють модель досліджуваної якості особистості (схема), вивчають та узагальнюють сучасний досвід вирішення обраної проблеми, розробляють власну методику педагогічного впливу (формульвальний експеримент).

8. Звіт з виробничої (педагогічної) практики.

Звіт є основною формою звітності здобувача вищої освіти за практику, він підписується і оцінюється безпосередньо учителем музики, класним керівником. Письмовий звіт оформляється за зразком (див. додаток) і захищається здобувачем вищої освіти у присутності групового керівника, методистів.

У звіті узагальнюється виконання завдань та змісту програми практики, аналізується рівень сформованості загальних та спеціальних компетентностей, участь практиканта в освітньому процесі, методичній роботі.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ-ПРАКТИКАНТІВ

За результатами проведення виробничої практики здійснюється оцінка якості виконання кожного окремого завдання і документальна фіксація проведеної роботи за 100-бальною системою. Виробнича (педагогічна) практика здобувачів вищої освіти оцінюється диференційовано (залік).

Оцінка «відмінно» виставляється, якщо практикантом на високому якісному рівні проведені уроки мистецтва, організована змістовна робота позаурочна робота з предмету, усі форми робіт оцінені на «відмінно», здобувач вищої освіти добросовісно виконав усі завдання, поставлені перед ним керівниками практики, охайно оформив та вчасно здав документацію.

Оцінка «добре» виставляється, якщо практикантом на достатньому рівні проведені уроки мистецтва, більшість виконаних завдань практики оцінено на «добре», здобувач вищої освіти добросовісно виконав завдання, поставлені перед ним керівниками практики, акуратно оформив та вчасно здав документацію.

Оцінка «задовільно» виставляється, якщо практикантом більшість завдань практики виконано на «задовільно», документація вчасно здана на перевірку.

Практика не зараховується (оцінка «незадовільно»), якщо здобувач вищої освіти допускав грубі теоретичні та методичні помилки під час проведення уроків, не проводив певні види робіт, передбачених програмою практики, допускав порушення трудової дисципліни, не виконував завдань, поставлених перед ним керівниками практики, вчасно не здав документацію.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Гумінська О. О. Уміння вести діалог на уроках мистецтва. *Учитель мистецтва*. 2015. №2. С.21–25.
2. Масол Л. М. Методика викладання інтегрованого курсу «Мистецтво»: метод. посібник. Київ: Генеза, 2020. 240 с.

3. Масол Л., Миропольська Н., Рагозіна В., Руденко І., Хлебникова Л. Формування базових компетентностей учнів загальноосвітньої школи в системі інтегративної мистецької освіти : метод. посіб. для вчителя / за наук. ред. Л. Масол. Київ : Пед. думка, 2010. 232 с.
4. Масол Л. М. Мистецтво: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: видавничий дім «Освіта», 2021. 240 с.
5. Масол Л. М. Мистецтво: підручник для 9 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: видавничий дім «Освіта», 2017. 224 с.
6. Масол Л. М. Мистецтво: підручник для 10 (11) класу закладів загальної середньої освіти. Київ: видавничий дім «Освіта», 2018. 224 с.
7. Нова українська школа: poradnik для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
8. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін. Київ: Освіта України, 2008. 274 с.
9. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей» [програма-02-08-2018_ІПВ НАПН](#)
10. Тарасова О. Педагогічні технології в роботі класного керівника. Тернопіль: Терно-граф, 2006. 224 с.

Допоміжна

1. Виховні системи освітніх закладів: досвід та проблеми: метод. посібник / Уклад. Л. М. Архипенко, Л. Л. Маркіна. Дніпропетровськ: Промінь, 2023. - 216 с.
2. Іова В. Інноваційні методи виховання : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2009. 272 с.
3. Крижановська Т. І., Пелячик І. Ф. Духовна музика в загальноосвітній школі: історія, традиції, новації : навч.-метод. посібник. Рівне : Рівн. друкарня, 2004. 124 с.
4. Красовська О. О. Технології викладання освітньої галузі «Мистецтво»: гавчально-методичний посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2020. 154 с.
5. Крижановська Т. І. Сприймання музики в шкільному курсі «Мистецтво». *Нова педагогічна думка*. 2008. №3. С.136–138.
6. Методика мистецької освіти. Програма та методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти другого рівня «магістр» спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Укладач Т. І. Крижановська. Рівне, 2023. 26 с.
https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1bmeRtq3ZYMne9TІHK825kbu_m6G05SIC
7. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України. Програма (наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України №1243 від 31.10.2011 р.)
8. Опанасик О.П. Культурологічні та методичні особливості предмета «Мистецтво». *Мистецтво в школі*. 2009. №8. С.2-5.
9. Пижик Г. Г. Діагностика рівня вихованості учнів. *Виховна робота в школі*. № 9. 2007. С. 20–23.
10. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти. *Інформ. збірник Міністерства освіти і науки України*. 2000. № 22. С. 3–7.
11. Щолокова О. П. Методика викладання художньої культури: підручник. Київ: НПУ ім. Драгоманова, 2007. 194 с.

Інформаційні ресурси

1. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
2. Ігри на уроках мистецтва 8 клас. <https://naurok.com.ua/didaktichni-ta-rozvivayuchi-igri-na-urokah-mistectva-u-8-klasi-4977.html>
3. Мистецтво/Методичні кейси <http://media.ippo.kubg.edu.ua/?cat=8>
4. Планування з мистецтва <https://naurok.com.ua/biblioteka/mistectvo/typ-5>

5. Освітні програми для 5–9 класів. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
6. Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня, затверджена наказом МОН України від 20.04.2018 № 405. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/tipovi-osvitni-programi-dlya-2-11-klasiv>
7. Типова освітня програма для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом МОН України від 19.02.2021 № 235. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/80696/, <https://bit.ly/3uy3Vrs>, <https://bit.ly/3uG64S0>
8. Освітні програми для 10–11 класів. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
9. Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня, затверджена наказом МОН України від 20.04.2018 № 408. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/tipovi-osvitni-programi-dlya-2-11-klasiv>
10. [islos.pp.ua/pozaklasniy-chas-zhurnal-6951 /](http://islos.pp.ua/pozaklasniy-chas-zhurnal-6951/)
11. Сайт: Інститут класного керівництва. Електронний ресурс [режим доступу] <http://nauch.com.ua/psihologiya/51386/index.html><http://nauch.com.ua/psihologiya/51386/index.html><http://nauch.com.ua/psihologiya/51386/index.html><http://nauch.com.ua/psihologiya/51386/index.html><http://nauch.com.ua/psihologiya/51386/index.html>
12. http://www.tnpu.edu.ua/subjects/7426/Metodyka_muz_vux/Index.htm
13. <http://nuwm.rw.ua/kmbg.html>
14. http://ostriv.in.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=844&Itemid=1426

ДОДАТКИ

Додаток 1

ТИТУЛЬНА СТОРІНКА ПАПКИ-ЗВІТУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв
Кафедра історії, теорії музики та методики музичного виховання

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ З ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ

з мистецтва у 8-11 класах
здобувачки 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Поліщук Марії Михайлівни

Термін практики:
18 березня по 28 квітня 2024 р.

Рівне, 2024

ХАРАКТЕРИСТИКА
здобувачки 1 курсу
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Поліщук Марії Михайлівни

Поліщук Марія Михайлівни проходила практику в Рівненському ліцеї «Гармонія» з 17 жовтня по 02 грудня 2024 р.

Під час практики здобувачка вищої освіти відвідувала, проводила уроки мистецтва, години спілкування, позаурочні виховні заходи, педагогічний експеримент.

За час проходження практики провела 5 уроків мистецтва у 8 і 9 класах, проявила себе з позитивної сторони. Вміє правильно визначати дидактичні завдання уроку мистецтва, оптимально його планувати, доцільно використовувати навчальний (музичний та інформаційний) матеріал. У ході проведення уроків прагне до раціонального використання часу уроку, поєднує індивідуальні та групові форми роботи з учнями. Побудова кожного уроку мистецтва відзначалася логічністю, послідовністю, різноманітністю у використанні форм та методів роботи. Практикантка продемонструвала володіння основами цілепокладання, планування та проектування освітнього процесу, вміння організувати і зацікавити учнів. Вона використовувала наочність у формі мультимедійної презентації, рухомої опорної схеми уроку.

Марія Михайлівна як класний керівник працювала з учнями 9-А класу. У неї склалися доброзичливі стосунки з учнями класу. В урочній та позаурочній роботі прагнула враховувати індивідуальні особливості учнів.

Здобувачка вищої освіти разом з колегами-практикантами взяли участь у патріотичному арт-челенджі з учнями 10-11 класів.

Здобувачка вищої освіти продемонструвала здатність осмислювати професійні ситуації і педагогічні проблеми в організації освітнього процесу, приймати ефективні рішення щодо їх розв'язання; здатність узагальнювати, інноваційно переосмислювати та творчо використовувати досягнення мистецької педагогіки.

Педагогічна рада Рівненського ліцею «Гармонія» оцінює виробничу (педагогічну) практику Поліщук Марії Михайлівни на «відмінно».

Печатка школи

Директор ліцею

Г. Т. Пучко

Вчитель мистецтва

І. С. Опанасець

Класний керівник

О. В. Попова

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Вид практики *педагогічна (виробнича)*

Практикант (ка) _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет *Інститут мистецтв*

Кафедра *історії, теорії музики та методики музичного виховання*

освітньо-кваліфікаційний рівень *магістр*

спеціальність *014 Середня освіта (Музичне мистецтво)*

1 курс

Керівники практики від ВЗО _____

Керівники практики від ЗЗСО *Опанасець Інна Станіславівна*

Практикант (ка) _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув (ла) в Рівненський ліцей «Гармонія»

Печатка ЗО «___» _____ 20__ року

Директор _____ Пучко Г. Т.

вибув (ла) з Рівненського ліцею «Гармонія»

Печатка ЗО «___» _____ 20__ року

Директор _____ Пучко Г. Т.

Паспорт закладу загальної середньої освіти освіти

Повна назва закладу:

Дата заснування закладу загальної середньої освіти:

Тип навчального закладу:

Форма власності: комунальна

Адреса:

Телефони:

Директор:

Завуч:

Заступник директора з виховної роботи:

Кількість учнів: (2020 р.)

Кількість класів:

Кількість вчителів:

Тема ЗЗСО:

План методичної та виховної роботи

на березень-квітень 2024 року

**Склад учнів _____ класу
(розміщення учнів за партами)**

Перший ряд	

Другий ряд	

Третій ряд	

Класний керівник _____

Розклад уроків _____ класу

№ Урок у	Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця
1					
2					
3					
4					
5					
6					

**Розклад уроків мистецтва
учителя Опанасець Інни Станіславівни**

№ Урок у	Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця
1					
2					
3					
4					
5					
6					
1					
2					
3					
4					
5					
6					

Розклад занять музичних гуртків

	День тижня	Години	Керівник
Хор			
Хор			
Ансамбль			
Ансамбль			
Оркестр			

Розклад дзвінків у 30

№ уроку	I зміна	II зміна
1		
2		
3		
4		
5		
6		

**Календарний графік проходження практики
(Індивідуальний план роботи здобувача- практиканта)**

Дата	Зміст роботи	Примітки
Тиждень 1		
	Участь в настановчій конференції у ЗВО. Ознайомлення з програмами практики. Знайомство з методистами	
	Знайомство з адміністрацією ЗСО. Вивчення плану виховної роботи закладу на період практики.	
	Закріплення за класами. Знайомство з класним керівником	
	Знайомство з вчителем мистецтва. Вивчення розкладу уроків мистецтва. Вивчення календарних планів уроків мистецтва в 8 класі	
	Аналіз уроку мистецтва за окремими аспектами	
	Відвідування та аналіз уроку мистецтва 8-А класу	
	Відвідування та аналіз уроку мистецтва 10-Б класу	
	Ознайомлення з кабінетом мистецтва (мистецтва), навчально-методичними матеріалами, медіатекою	
	Аналіз уроку мистецтва за окремими аспектами	
	Аналіз уроку мистецтва за окремими аспектами	
	Відвідування та аналіз уроку мистецтва 11-А класу	
	Відвідування та аналіз уроку мистецтва 9-Б класу	
	Консультація з методистом з практики	
Тиждень 2		
	Ознайомлення зі шкільною документацією, планом навчальної і виховної роботи, планом роботи класного керівника	
	Обґрунтування та моделювання структури основного поняття (таблиця)	
	Аналіз уроку мистецтва за окремими аспектами	
	Підготовка мультимедійних презентацій, виготовлення наочності, дидактичного матеріалу, підготовка матеріалу	
	Проведення уроку мистецтва 8-Б класу	
	Проведення заняття хорового гуртка	
	Консультація з методистом з практики	
Тиждень 3		
	Підготовка виховної години. Написання методичної розробки виховної години	
	Проведення виховної години в 8-Б класі	
	Аналіз виховної години з методистом.	
	Підготовка мультимедійних презентацій, виготовлення наочності, дидактичного матеріалу, підготовка матеріалу	
	Проведення уроку мистецтва 8-Б класу	
	Розробка власної методики педагогічного впливу (основи формульовального експерименту) за темою кваліфікаційного дослідження	
	Проведення заняття хорового гуртка	
	Консультація з методистом з практики	

Тиждень 4		
	Підготовка мультимедійних презентацій, виготовлення наочності, дидактичного матеріалу, підготовка матеріалу	
	Проведення уроку мистецтва 8-Б класу	
	Розробка, систематизація та проведення констатувального експерименту за темою магістерського дослідження: визначення рівнів та критеріїв досліджуваного поняття	
	Робота над матеріалами магістерського дослідження	
	Проведення заняття хорового гуртка	
	Консультація з методистом з практики	
Тиждень 5		
	Підготовка мультимедійних презентацій, виготовлення наочності, дидактичного матеріалу, підготовка матеріалу	
	Проведення уроку мистецтва 8-Б класу	
	Розробка, систематизація та проведення констатувального експерименту за темою магістерського дослідження: діагностичні методики (опис спостереження, анкетування, тестування, бесіди з учнями, методу практичних завдань тощо).	
	Підготовка майстер-класу. Написання методичної розробки цього заходу	
	Проведення мистецького майстер-класу	
	Проведення діагностичних обстежень. Опис методів, використаних здобувачем для розвитку і корекції пізнавальних інтересів учнів та їх ставлення до навчання	
	Робота над матеріалами магістерського дослідження	
	Участь в методичному вебінарі	
	Участь у патріотичному арт-челенджі з учнями 10-11 класів	
	Консультація з методистом з практики	
Тиждень 6		
	Підготовка мультимедійних презентацій, виготовлення наочності, дидактичного матеріалу, підготовка матеріалу	
	Проведення уроку мистецтва 8-Б класу	
	Написання звіту	
	Оформлення звітної документації	
	Підготовка виступу на підсумковій конференції	
	Участь в підсумковій конференції. Презентація матеріалів практики	

Керівники практики:

від закладу вищої освіти _____

від закладу загальної середньої освіти _____

**Робочі записи під час практики
(психолого-педагогічні спостереження)**

Дата	Зміст роботи	Психолого-педагогічні спостереження

АНАЛІЗ ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ УРОКУ МИСТЕЦТВА

Аналіз окремих аспектів уроку мистецтва передбачає осмислення методичного змісту основних змістових ліній та окремих видів мистецької діяльності учнів; дозволяє розглянути запропоновані методичні підходи з точки зору їх ефективності щодо розкриття змісту теми уроку, досягнення накреслених цілей.

Теоретична (пізнавальна) діяльність

Якими методами вчитель мистецтва подавав навчальну інформацію?

Наскільки був реалізований принцип доступності?

Наскільки був реалізований принцип наочності?

Наскільки був реалізований принцип зацікавлення?

Наскільки був реалізований принцип зв'язку теорії і практики?

Які типи запитань використовувались вчителем? Які, на вашу думку, були особливо влучними? Запропонуйте власні запитання (доречні у різних структурних компонентах уроку: актуалізації опорних знань, викладі нового матеріалу, закріпленні та узагальненні).

Сприймання та інтерпретація творів мистецтва

Яке Ваше враження від вибору мистецьких зразків для художнього сприймання?

Які твори обрали б Ви задля розкриття даної теми уроку мистецтва?

Які прийоми використав вчитель, готуючи (емоційно, інтелектуально) учнів до сприймання творів мистецтва? Запропонуйте власні.

Які завдання передбачив вчитель у процесі сприймання мистецьких зразків? Запропонуйте власні.

Як вчитель здійснював аналіз мистецького твору (з точки зору змістовності, логіки, доступності, емоційності, взаємодії з учнями)?

Як аналіз мистецького зразка сприяв розкриттю теми уроку?

Чи з'ясовував вчитель емоційно-ціннісне ставлення учнів до творів мистецтва? Які запитання це підтверджують?

Як учні реагували на процес сприймання та інтерпретації мистецьких зразків? Про що свідчить така реакція?

Практично-творча, виконавська діяльність

Які форми практично-творчої, виконавської діяльності були використані на уроці? Запропонуйте власні.

Яким чином практично-творчі завдання та їх результати сприяли розкриттю теми уроку?

Як вчитель досягав ефективності практичних дій?

Як учні демонстрували результати практичної роботи?

Як учні реагували на практично-творчі завдання?

Як учні здійснювали самооцінку, а вчитель оцінку практично-творчої діяльності?

Ігрова навчальна діяльність

Які ігри використовувались на уроці?

Як вчитель застосовував ігрову форму під час вивчення теоретичних понять?

Чи відповідали ігри, застосовані на уроці, віку учнів?

Як, на Вашу думку, обрані ігрові форми сприяли розкриттю теми уроку мистецтва?

Запропонуйте дидактичні ігри, доречні на аналізованому уроці.

ЗРАЗОК КОНСПЕКТУ УРОКУ МИСТЕЦТВА

Вчитель: Фрідріх Тетяна Аниківна

**КОНСПЕКТ УРОКУ МИСТЕЦТВА в 10 класі
за підручником «Мистецтво» для 10 - 11 класів
Л.М.Масол**

Тема уроку: Скарби країни Ельдорадо. Мистецтво доколумбової Америки.

Тип (жанр) уроку: урок-панорама

Надзавдання: ознайомити школярів з мистецькими явищами Латиноамериканського регіону; виявити їх неповторність а спільність з європейським та вітчизняним мистецтвом; розвинути інтерес учнів до самостійної художньо-пошукової роботи; виховувати шанобливе ставлення до мистецьких цінностей інших народів.

Очікувані результати:

Учні

- Визначають характерні риси мистецтва Латинської Америки та його окремих жанрів; розуміють, адекватно використовують назви «Кецалькоатль (Кукулькан)», «Паленке (храм Написів)», «Чичен-Іца (храм Кукулькана)», Бразилія «Храм Тернового Вінця»; «самба, румба, мамба, боса-нова» та ін.
- Демонструють навички колективної мистецької діяльності, зокрема пошуку, опрацювання, інтерпретації, творчого переосмислення матеріалу, практичної мистецької діяльності.
- Самостійно аналізують мистецькі зразки, висловлюють власну позицію до їх змісту та форми.
- Дають оцінку власній мистецькій діяльності та діяльності товаришів.
- Демонструють позитивне аргументоване ставлення до південно-американського мистецтва, виявляють його зв'язки з європейським. вітчизняним мистецтвом.

Ресурсне забезпечення: географічна карта Латинської Америки; підручник «Мистецтво 10-11 класи» Л.М.Масол; відеофайли (фрагменти фільмів «Чичен-Іца», «Мехіко: від ацтеків до іспанців»), аудіофайл (А.Дворжак Симфонія №9 «З Нового Світу», Largo; григоріанський хорал; Дж.Ласт «Не плач за мною, Аргентино»); зображення давніх індіанських храмів, Храму Тернового Вінця в Бразилія, пам'ятника Христа Спасителя, роздатковий матеріал (шаблони опорних конспектів); мультимедійна техніка; словник до теми.

**ХІД УРОКУ
ВСТУПНА ЧАСТИНА**

1. Організаційний момент. Перевірка присутніх.

Емоційне настроювання: Largo з симфонії № 9 «З Нового Світу» А. Дворжака

Ознайомлення з літературними епіграфами:

- *«У них був лише один бог, і він був єдиний, вони звертались до нього, вони молили його; його ім'я було Кецалькоатль...»*(з гімну тольтеків-майя).
- *«Не вкради, не бреш, не лінуйся»* (із законів інків).
- *«Щоб не загубитися, візьмемось за руки»* (Карлос Друммонд ді Андраді).

Актуалізація знань з метою формулювання теми заняття.

Вчитель: *Барвиста і яскрава наша планета. Маленька піщинка Всесвіту, але вона здається нам велетенською в безмежному розмаїтті її культурних явищ. Між Тихим і Атлантичним океанами знаходиться один з найбільших, найцікавіших регіонів світу. Давайте з'ясуємо, що знаєте ви про нього.*

Проведення квізу:

Вчитель: *Який регіон називається Новим Світом?*

Учні: Америка.

Вчитель: З якого регіону до нас прийшли какао, помідор, кава, кукурудза (маїс) та інші сільськогосподарські культури?

Учні: З Південної Америки.

Вчитель: Де знаходиться одне з найвологіших місць на Землі?

Учні: У Південній Америці на схилах Анд. Вода, яку сезонно виливають тут дощі, могла б покрити всю землю шаром до 15 м.

Вчитель: Чи можете ви назвати одне з найсухіших місць на землі?

Учні: Пустеля Атакама в Чилі. Тут роками не випадає жодної краплини дощу.

Вчитель: Де діти капітана Гранта шукали свого батька і познайомились з індіанцем Толькавом?

Учні: У Південній Америці.

Вчитель: Які асоціації, крім вище наведених, викликає у вас словосполучення «Південна Америка»? Оберіть для кожної з них умовне позначення і занесіть в конспекти. (Серед умовних позначень, запропонованих учнями – предмети індіанського побуту: головний убір, люлька, лук зі стрілами; м'яч - символ бразильського футболу, маска-доміно – символ карнавалу, телевізор – символ латиноамериканських телесеріалів тощо).

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Виклад нового матеріалу.

Довідка, підготовлена учнем класу: За свою тривалу і драматичну історію Південна Америка мала різноманітні назви: Ібероамерика, Індоамерика, Іспанська Америка. Назва «Латинська Америка» закріпилася тільки в 30-і роки ХХ ст. Цей регіон має ще одну назву - «Ельдорадо», що означає таємничу країну, де «ростуть» золоті сади, «заселені» золотими мешканцями. Місцеві індіанці століттями здійснювали тут обряд вітання бога Сонця: „золота людина” (ельдорадо) – вождь племені, вкритий золотим піском, дарував божеству прекрасні золоті вироби, віддаючи їх водам озера.

Вчитель: Латинська Америка, подібно давнім індіанським божествам, має багато «облич». Ми виділимо лише три з них, поділивши учнів на групи: **1.Індоамерика. 2. Євроамерика. 3. Афроамерика.** Давайте спробуємо виділити мистецькі явища, показові кожному.

Робота в групах. Кожна група вирішує наступні завдання:

1. Серед наведених обрати епіграф, що виражає культурну специфіку мистецького «обличчя»;
2. Представити узагальнений графічний символ ;
3. На основі матеріалу, самостійно зібраного учнями та запропонованого вчителем, підготувати повідомлення.

Результати роботи 1 групи «Індоамерика»:

В якості епіграфу ми обрали слова з гімну народу майя, присвяченого богу – Кецалькоатлю (Кукулькану) (див. епіграф 1).

Його ж зображення у вигляді колони храму Кукулькану в Чичен-Іці ми вважаємо символом мистецтва Індоамерики (Перегляд відео та малюнку).

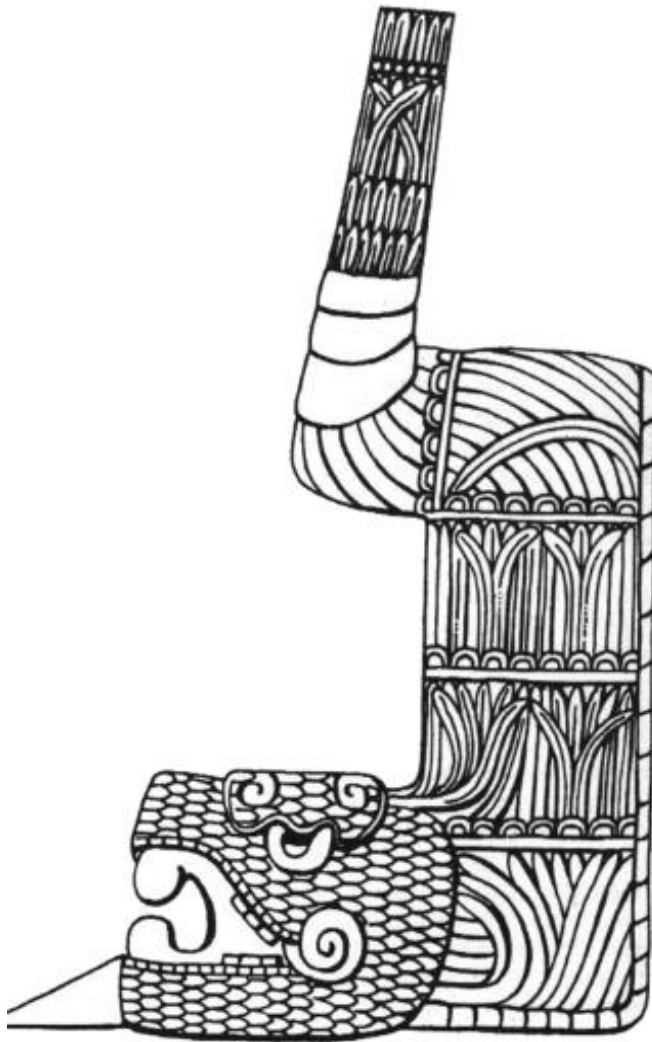

Рис. 1. Колона храму Кукулькана в Чичен-Іці

На нашу думку, основою мистецтва Індоамерики є міфологія давніх індіанців (майя, ацтеків та інків). Одне з головних божеств Кецалькоатль (у майя - Кукулькан) – пернатий змії, птахозмії. Він символізує єдність повітря, землі та води. За легендою це божество здійснило подорож до краю мертвих по кістці, з яких народилось людське життя. Для кращого запам'ятовування терміну проспівуємо його на мотив теми Largo Симфонії №9 З Нового світу А. Дворжака.

Сліди цього Кукулькана ми виявили у сучасному мексиканському святі мертвих, яке щорічно відзначається 1-2 листопада. В нічний час кладовищах мексиканці зустрічаються перед могилами рідних, прикрашених букетами та вінками індіанської гвоздик). А в їх будинках всю ніч горять запашині свічки, освітлюючи фотографії предків. Найстарші члени родини звертаються до них із словами вдячності, розповідями про життя сім'ї, проханнями про допомогу.

Цей звичай видається нам дуже знайомим. Адже на Рівненщині й сьогодні побутує подібна традиція вишановування предків. В перший день Трійці могили рідних прикрашаються квітами та зеленню, вишитими рушниками, сюди ж кладуть гостинці померлим. А жінки с. Сварицевичі у формі плачу-речитативу розповідають небіжчикам про життя членів їх родини.

Отже, дорогоцінним скарбом легендарної країни Ельдорадо є не лише золото, але і духовні надбання давніх індіанців, зокрема їх міфологічне мистецтво, яке пояснює походження світу та людини, обґрунтовує норми її співжиття з природою (богами).

Учні фіксують терміни у зошитах. Вчитель – на дошці

Вчитель: *Переходимо до наступного розділу уроку. З якими життєвими явищами асоціюється ця музика? Чому її обрано в якості музичного вступу до знайомства з євроамериканським мистецтвом. (Звучить фрагмент григоріанського хоралу).*

Результати роботи 2 групи «Євроамерика»:

Епіграфом євроамериканського мистецтва ми обрали слова: «Не вкради, не бреш, не лінуйся». Вони близькі і зрозумілі нам - християнам, оскільки нагадують 10 Заповідей Божих. Водночас вони були законом давніх інків доколумбової Америки.

Тому графічним символом ми обрали зображення хреста, адже християнство стало своєрідним мостом між європейською та американською культурами.

Те явище, яке зараз називають «зустріччю» Старого і Нового світів, спочатку являло собою жорстоке зіткнення, що закінчилось перемогою європейської цивілізації над давньоіндіанською. Разом з конкістадорами до Латинської Америки прийшли католицькі монахи. І тут трапилось диво: свободолюбиві індіанці, які чинили відчайдушний опір іспанським завойовникам, прийняли християнську релігію. Чому? Причини ми знайшли у давньоіндіанських віруваннях.

Знак Хреста був відомим індіанцям майя ще в I тисячолітті нашої ери. Зображення хреста як об'єкта поклоніння можна побачити в храмі Написів в Паленке (демонструється зображення). Хрест для індіанців-майя символізував паросток маїсу - животворної кукурудзи. Вони вірили, що людина вмирає і відходить у землю лише для того, щоб коли-небудь знову ожити, і подібно зернинці священної кукурудзи, знову повернутись у цей світ. Саме цей мотив є основою християнського догмату про можливість воскресіння праведних християн.

Наведемо інші приклади релігійного мистецтва Латинської Америки. Символом Бразилії вважається пам'ятник Христу Спасителю, споруджений у Ріо-де-Жанейро у 1931р. за проектом Ектора да Сілва Коста. Велетенська постать обіймає весь світ. Здається, сам Ісус Христос немовби зійшов на землю, розпростер над людьми свої руки, благословляючи це місто, увесь світ і кожного з нас. (демонстрація фотографії пам'ятника).

До скарбниці світового мистецтва увійшла споруда відомого бразильського архітектора Оскара Німейєра (демонстрація фотографії Храму Тернового Вінця). Її силует нам нагадує корону, язика полум'я. Це храм Тернового Вінця в Бразилія, форми якого символізують спокутувальну жертву Ісуса Христа, вогонь віри, що очищає, зцілює душу.

Отже, скарбом країни Ельдорадо ми вважаємо релігійне мистецтво, яке прийшовши з Європи, потрапило у плодючий ґрунт місцевих творчих традицій, проросло, подібно паростку маїсу.

Вчитель: *Настав час показати ще одну коштовність країни Ельдорадо. (Звучить композиція Дж.Ласта «Не плач за мною, Аргентино», побудована на танцювальних ритмах Латинської Америки).*

Результати роботи 3 групи «Афроамерика»

Складно уявити Латинську Америку без її запальних танців. Особливу роль у їх розвитку відіграли вихідці з африканського континенту. Саме тому в якості епіграфу до цієї складової мистецтва Латинської Америки ми обрали слова К.Д. ді Андраді: «Щоб не загубитися, візьмемось за руки», які немов би запрошують до колективного танцю.

В якості графічного символу музичної культури Латинської Америки ми пропонуємо схему «Танцювальне дерево», «виросувати» яке можна самостійно (див. рис.2).

Плодючі землі Латинської Америки, наприклад Бразилії, виявились сприятливими для вирощування цукрової тростини. Тут на цукрових плантаціях багатіїв-фазендейро головною робочою силою стали чорношкірі раби. Адже індіанці не були фізично витривалими і до того ж часто втікали, воліючи краще вмерти, ніж жити у неволі. Африканці привезли сюди свої вірування, традиції, обряди і...пісні та танці. Цікаво, що злившись з індіанськими та європейськими музичними джерелами, вони отримали нові «обличчя». Наприклад, спортивну боротьбу капоейра, вже не можна уявити без танцювальних пісень афроамериканців.

Саме танцювальну культуру Латинської Америки ми вважаємо вагомою культурною цінністю, скарбом. Адже вона стала основою всесвітньо відомого яскравого дійства - карнавалу.

Вчитель: *При допомозі учениці-хореографа давайте опануємо 1 базовий танцювальний рух, який виконаємо у супроводі композиції Дж.Ласта.*

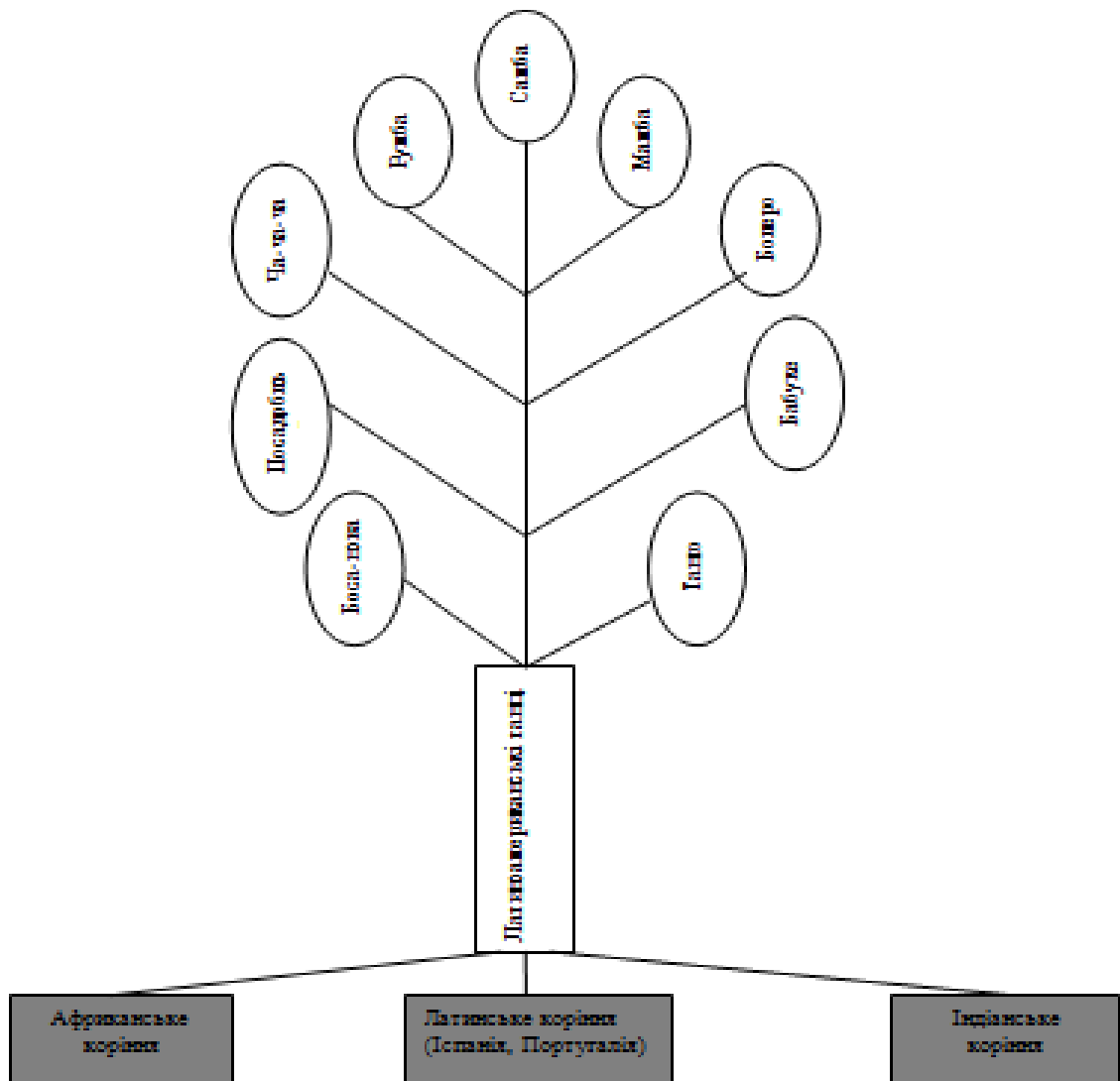

Рис. 2. Схема «Танцювальне дерево»

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Підсумки уроку.

Вчитель: Тема уроку вичерпала себе у часі, але не у змісті, оскільки вона - безмежна. Давайте пригадаємо знайдені нами «скарби країни Ельдорадо» (ігрова форма «інтелектуальне лото»)

Вчитель: На які історико-географічні складові можна поділити мистецтво Латинської Америки?

Учні: Індоамерика, євроамерика, афроамерика.

Вчитель: Назвіть важливі особливості мистецтва індоамерики, євроамерики, афроамерики.

Учні: Міфологічна основа, особлива увага будівництву пірамід-святилищ, виготовленню виробів із золота як символу сонця та ін. (індоамерика)

Учні: Поєднання європейських та латиноамериканських рис у культовому мистецтві; часте використання християнських символів (євроамерика).

Учні: Переважання пісенно-танцювального мистецтва, що єднає африканську та латиноамериканську культури (афроамерика).

Вчитель: Які мистецькі твори «країни Ельдорадо» ви запам'ятали?

Учні називають мистецькі зразки

Рефлексія.

Вчитель: Чи були озвучені сьогодні факти, які особливо вразили та зацікавили вас? Про що у контексті нашої теми ви бажаєте розповісти другові?

Учні відповідають.

Оголошення домашнього завдання.

Вчитель: Укладіть програму туристичного туру: «Скарби країни Ельдорадо».

ШАБЛОН ДЛЯ НАПИСАННЯ КОНСПЕКТУ УРОКУ МИСТЕЦТВА

Вчитель-практикант _____

Конспект уроку мистецтва в _____ класі

Тема уроку:**Тип (жанр) уроку:****Надзавдання:****Очікувані результати:**

Учні

- визначають ..., називають ..., називають ...;;
- демонструють... ,
- самостійно аналізують...
- дають оцінку...;
- демонструють позитивне ставлення до ..., висловлюють власне ставлення до мистецтва, до проблеми....

Ресурсне забезпечення: підручник «Мистецтво» для ... класу авторів ...; відеофайли (фрагменти ...), аудіофайл (...); репродукції... , роздатковий матеріал...; мультимедійна техніка.

ХІД УРОКУ ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент. Перевірка присутніх. Вітання...

Ознайомлення з епіграфом до теми (літературним, поетичним, графічним).

**2. Оголошення теми уроку « Актуалізація знань (повторення вивченого матеріалу).
Мотивація учіння.**

(На дошці - ..., написи ...).

Учитель:

Учні:

Учитель:

Учні:

ОСНОВНА ЧАСТИНА

2. Бесіда з теми

3. Сприймання та аналіз мистецького зразка ...

Запитання та завдання до мистецького сприймання

Учитель:

Учні:

Учитель:

Учні:

Учитель:

Учні:

Учитель:

4. Виконання практично-творчого завдання...

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

9. Підсумки. Рефлексія.

Учитель:

Учні:

Учитель:

Учні:

10. Оцінювання.

11. Оголошення домашнього завдання.

МАТЕРІАЛ МАГІСТЕРСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Практиканти визначають структуру поняття дослідження, на основі якої розробляють власну методику педагогічного впливу (формувальний експеримент).

Магістрантка Поліщук Марія Михайлівна

Тема: «Виховання естетичного ставлення молодших школярів до дійсності в умовах нетрадиційної форми уроків мистецтва».

Зразок структура поняття

Структура естетичного ставлення до дійсності:

- 1) емоційно-ціннісний компонент (естетичні переживання, почуття, потреби, смаки, ідеали, глибина проникнення в естетичну сутність творів);
- 2) інтелектуальний (сприймання, естетичну оцінку, уяву, розуміння);
- 3) діяльнісний (здатність перетворювати дійсність за законами краси, музична виконавська та творча діяльність).

Рис.3. Структура поняття «Естетичне ставлення до дійсності»

Зразок таблиці «МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ДІЙНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ВИКОРИСТАННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ ФОРМ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА»

Компоненти естетичного ставлення до дійсності	Методи та прийоми роботи на уроці музичного мистецтва	Нетрадиційні форми уроку музичного мистецтва
Емоційно-ціннісний компонент	Комунікативна атака, доведення та переконання, долаання перешкод, закріплення позитивного враження; метод «входження» в культуру, художньо-синкретичного узагальнення інформації, інтуїтивного передбачення мистецьких подій	Інтегровані (міжпредметні) уроки; уроки-дослідження (мозкова атака, урок-знайомство, урок-панорама ідей, урок-пошук, урок-самопізнання); урок – огляд знань, урок-презентація, уроки «Слідство ведуть знавці»; уроки мудрості; урок-вернісаж; урок-квест; урок-фантазії
Інтелектуальний компонент	методи розповіді, бесіди, пояснення, прикладу, переконання, спостереження (словесні), аудіовізуальні, зображувальні, ілюстративні (наочні)	Уроки-дискусії (діалог, дуель, диспут, прес-конференція); уроки-змагання (конкурс, турнір, естафета, брейн-ринг, вікторина, КВД); уроки-дослідження; урок-квест
Діяльнісний компонент	ігрові вправи, виконання ескізів сюжетних, декоративних, орнаментальних композицій, демонстрування прийомів оволодіння різними художніми техніками; метод творчої імпровізації	Уроки-мандрівки (екскурсія, марафон, подорож); уроки-ігри (уроки – рольові ігри, «Поле чудес», уроки-бесіди з елементами гри, комп'ютерні вікторини, рольова гра, кросворд, вікторина); уроки-фантазії (театралізовані уроки, урок-ярмарок, урок-концерт, казка, музичний проєкт, вистава, картина галерея, урок-рондо, урок-варіації); урок-концерт; урок-квест.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПРАКТИКИ

Розробка, систематизація та проведення констатувального експерименту за темою магістерського дослідження: визначення рівнів та критеріїв досліджуваного поняття; діагностичні методики (опис спостереження, анкетування, тестування, бесіди з учнями, методу практичних завдань тощо).

Зразок таблиці «РІВНІ ТА КРИТЕРІЇ ЕСТЕТИЧНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ДІЙНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ»

Параметри естетичного ставлення до дійсності	Рівні та критерії естетичного ставлення молодших школярів до дійсності		
	Високий	Середній	Низький
Емоційно-ціннісний	Учень інтенсивно переживає вплив мистецьких творів, з інтересом ставиться до уроків музичного мистецтва, із задоволенням включається у музично-виконавську, творчу діяльність, описує свої емоції від сприймання мистецьких творів, може описати словами свій емоційний стан в кінці уроку	Учень поверхнево переживає вплив мистецьких творів, не повністю з інтересом ставиться до уроків музичного мистецтва, важко включається у музично-виконавську, творчу діяльність, не повністю може описати словами свій емоційний стан в кінці уроку	Учень пасивно реагує на мистецькі твори, не цікавиться уроками музичного мистецтва, включається у музично-виконавську, творчу діяльність з примусу, не може описати словами свій емоційний стан в кінці уроку
Інтелектуальний	Учень обізнаний у сфері мистецтва, розуміє, називає образи-асоціації та естетичні ознаки творів мистецтва, характеризує образ та засоби виразності, встановлює подібності між естетичними об'єктами, наводить приклади прекрасного у життя та мистецтві, висловлює оригінальні ідеї	Учень лише поверхнево обізнаний у сфері мистецтва, не повністю розуміє, називає образи-асоціації та естетичні ознаки творів мистецтва, характеризує образ та засоби виразності, встановлює подібності між естетичними об'єктами, не завжди вдається наводити приклади прекрасного у житті та мистецтві та висловлювати оригінальні ідеї	Учень не обізнаний у сфері мистецтва, не розуміє, не називає образи-асоціації та естетичні ознаки творів мистецтва, не може схарактеризувати образ та засоби виразності, не вмie встановлювати подібності між естетичними об'єктами, не може навести приклади прекрасного у життя та мистецтві
Діяльнісний	Учень легко захоплюється будь-якою діяльністю на уроці музичного мистецтва; самостійно відтворює прості ритмічні та мелодичні послідовності; емоційно виразно виконує пісні; створює нові ритми,	Учень захоплюється деякими видами діяльності на уроці музичного мистецтва; відтворює прості ритмічні та мелодичні послідовності за чужої підтримки; емоційно виразно виконує пісні, які	Учень не цікавиться музично-виконавською діяльністю на уроці музичного мистецтва, не може відтворювати прості ритмічні та мелодичні послідовності; не може емоційно виразно

	мелодії, супроводи, пластичні реалізації	йому сподобалися; не завжди створює нові ритми, мелодії, супроводи, пластичні реалізації самостійно, а потребує підказки, підтримки	виконує пісні; не може самостійно створювати нові ритми, мелодії, супроводи, пластичні реалізації
--	--	---	---

ДІАГНОСТИЧНІ МЕТОДИКИ

(шаблон для опису)

Для визначення ... у процесі ... **за пізнавальним критерієм** ... було використано сукупність методів, які доповнювали один одного й давали змогу об'єктивно оцінити рівні ...:

метод анкетування (який дав змогу визначити рівень знань здобувачів освіти щодо ...; зрозуміти як ...; з'ясувати значення для учнів ... класів ...; виявити ставлення школярів до ...;

метод тестування (виконання ... (ким) теоретичних завдань з теми ... з відкритими тестовими завданнями, які давали можливість дати власний варіант розуміння ...);

метод незавершених речень (дав змогу виявити розуміння школярами сутності й змісту понять «...», «...», «>», «>> та значення ... якостей особистості тощо);

методи дискусії, інтерв'ю та бесіди (допомагали більш ширше зрозуміти рівень знань, розуміння учнями ... класів ..., їх думки, погляди, бачення щодо ... тощо);

метод перехресного опитування (опитування учнів ... класів, учителів... з метою визначення рівня знань ..., своїх ..., організації освітнього процесу ... тощо).

метод аналіз шкільної документації (аналіз журналів... дозволив простежити поступ учнів у знаннях...)

Для визначення ... у процесі ... **за емоційно-мотиваційним критерієм** ... було застосовано такі методики:

методи анкетування, бесіди, дискусії, інтерв'ю, перехресного опитування, метод незавершених речень (дали змогу визначити ставлення ... до ...; встановити, чи є бажання та мотиви діяти, бути ..., досягати мети у процесі занять ..., з'ясувати чи дотримуються учні ... тощо);

метод педагогічного спостереження (дав змогу більш об'єктивно зрозуміти ставлення ... до ... під час ...; побачити, чи ... а власним бажанням учні... , чи викликають заняття ... інтерес в здобувачів освіти; переконатися, у якій мірі ... , прагнуть ... , дотримуються ... тощо);

методика М. Кубишкіної (дала змогу виявити мотивацію старших підлітків до освітньої діяльності; з'ясувати чи прагнуть учні 7-9 класів до соціального престижу; визначити ставлення старших підлітків до суперництва та їх прагнення до досягнення мети тощо).

метод проблемних ситуацій (дав змогу переконатися: яким чином учні ... класів вирішують непередбачувану, проблемну освітню ситуацію; чи готові школярі розв'язати задачу самостійно без допомоги учителя та однокласників; виявив уміння прояву вольових зусиль, належного рішучого вчинку, вміння проявити витримку під час конфлікту, сконцентруватися на досягненні мети тощо);

Для визначення... у процесі ... за творчо-діяльнісним критерієм було використано такі методи як:

метод творчих завдань (даний метод сприяв більш якісному прояву учнями власних...; з'ясувати, якими засобами школярі ... , як ставляться до творчої діяльності, наскільки оригінальними є їх результати тощо);

метод змагання (продемонстрував, як учні ... , проявляють ...; дотримуються правил й обов'язків ..., чи беруть на себе ініціативу, відповідальність за колектив, група, партнера тощо);

метод концертного виступу (продемонстрував рівень... , готовність учнів... тощо)

діагностичний урок чи заняття (дає змогу виявити рівень розвитку музичних творчих здібностей, виконавських навичок тощо)

Зразок бланку анкети «Моє ставлення до музики»

Питання анкети	Ніколи	Рідко	Іноді	Майже завжди	Завжди
Я легко захоплююся будь-якою діяльністю на уроці музичного мистецтва					
Я отримую задоволення від музики					
Мені подобається виконувати пісні					
Мені подобається створювати супровід до пісень					
Мені подобається створювати власні ритми та мелодії					
Мені подобається створювати пластичні реалізації					
Мені подобаються уроки музичного мистецтва					

Зразок тесту «Мої естетичні знання»

1. Головними музичними жанрами, інакше кажучи «трьома китами» музики є...
 - А) лад, динаміка, регістр
 - Б) пісня, танець, марш
 - В) ритм, темп, мелодія
2. Для запису мелодії композитор використовує...
 - А) букви
 - Б) ноти
 - В) крапки
3. Як називається вигадування на ходу, без довгих міркувань і роздумів:
 - А) елегія
 - Б) імпровізація
 - В) інтонація
4. Будова музичного твору це...
 - А) музична форма
 - Б) музичне диво
 - В) музичне речення
5. Виберіть українські народні музичні інструменти
 - А) електрогітара, барабан, синтезатор
 - Б) флейта, саксофон, гобоя, фагот
 - В) трембіта, цимбали, бандура, тулумбас
6. Виконання пісні без інструментального супроводу називають...
 - А) а капела
 - Б) капела
 - В) кампанелла
7. Пісня для заколисування називається...
 - А) колискова
 - Б) патріотична
 - В) обрядова
8. Музично-театральна вистава, де всі персонажі танцюють називається...
 - А) опера
 - Б) кабаре
 - В) балет

9. Плавне, зв'язне виконання звуків називається...

- А) стакато
- Б) легато
- В) реприза

10. Визначте назву п'єси із сюїти «Пер Гюнт»

- А) «Хвороба ляльки»
- Б) «Танець Антіри»
- В) «Веселий селянин»

11. Позначте лади музики

- А) мажор, мінор
- Б) танець, пісня, марш
- В) рондо, варіації, тричастинна

12. Повторення музичного фрагменту називається...

- А) мелодійністю
- Б) ритмічністю
- В) репризою.

Зразок опитування за темою «Мої музичні уподобання»

1. Чи подобається тобі урок музичного мистецтва? (так, ні, не завжди).

2. Що тобі подобається робити на уроці музичного мистецтва (слухати розповідь вчителя, слухати його спів, грати на музичному інструменті, слухати музичні твори у запису, виконувати музичні твори, розповідати про музику, шукати цікаву інформацію до уроку музичного мистецтва, інше)?

3. Якби ти був вчителем музичного мистецтва, то що тобі хотілось би змінити в цьому уроці, внести нове?

4. Чи є у тебе улюблені музичні твори? Назви їх, та авторів.

5. Що саме тобі подобається в улюблених музичних творах (зміст, настрій, їх вплив на тебе, мелодія, тембри інше)?

6. На який концерт ти мрієш потрапити?

7. Музика якого настрою тобі подобається найбільше?

8. Музику якого настрою ти не любиш?

9. Запропонуй другові твори для бадьорого, радісного настрою.

10. Запропонуй другові твори для заспокоєння, доречні у вечірній час.

Зразок діагностичних практичних завдань

Діагностичні практичні завдання були запропоновані молодшим школярам на уроці музичного мистецтва з теми «Маруся Чурай – дівчина з легенди».

Діагностичне завдання 1. Створити ритмічну чи мелодичну послідовність на основі словосполучення «Маруся Чурай – дівчина з легенди».

Діагностичне завдання 2. Створити мелодію на металофоні на заданих звуках (мі, ля, сі, до);

Діагностичне завдання 3. Створити пластичну реалізацію до твору для слухання: «Віють вітри, віють буйні».

ЗВІТ

про виробничу (педагогічну) практику з мистецтва у 8-11 класах
 Поліщук Марії Михайлівни
 здобувачки другого (магістерського) рівня вищої освіти
 спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

З __ березня по __ квітня 2024 року я проходила виробничу (педагогічну) практику в Рівненському ліцеї «Гармонія».

Під час виробничої (педагогічної) практики я працювала як вчитель мистецтва у _____ класах. Провела __ уроків мистецтва. Розробила __ конспектів уроку мистецтва з тем:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Кращим своїм уроком на практиці вважаю урок з теми «__» у __ класі. Драматургію уроку була вибудована на основі ... (проблемної ситуації, за принципом контрасту, за сюжетом казки, подорожі тощо)

На уроці були використані методи ..., прийоми ..., технології...

Учні __ класу були включені у різноманітну мистецьку діяльність: ...

Творча діяльність була організована навколо вивчення ...

Активність сприймання та мислення учнів під час слухання музики досягалася за допомогою питань ... (завдань...).

У цілому, на уроках мистецтва мені найкраще вдавалося ...

Я б поділилась з колегами-вчителями наступною методичною знахідкою: ...

У підготовці до уроків мені допомагали: посібник..., підручники..., пісенники...

На уроках мистецтва у мене виникали труднощі з

Тому я намагалась ...

Мені у даній ситуації не вистачало знань

У позаурочний час з учнями __ класу я провела ... , організувала ..., здійснила постановку ... , підготувала учнів до...

Під час практики працювала як класний керівник з учнями __ класу, спостерігала за ... З учнями закріпленого класу провела виховну годину з теми «»), написала методичну розробку. Ефективність заходу була забезпечена ... (включенням учнів в активне обговорення..., в ігрову діяльність..., в інтерактивну ситуацію...).

Розробила програму констатувального експерименту за темою магістерського дослідження, реалізувала її зміст, зокрема систематизувала діагностичні методи. Провела спостереження за ..., анкетування..., тестування..., діагностичні практичні методи... .

Відповідно до теми магістерського дослідження розробила методуку

Після практики я зрозуміла, що найбільш важливими для професійної підготовки вчителя мистецтва є предмети ...

Для підвищення власного професійного рівня необхідно поглибити свої знання про ...

А для більш ефективного проходження практики необхідно ...

Дата

_____ Підпис практиканта

Оцінено:

_____ Оцінка

_____ Підпис

_____ Прізвище методиста

